

شرکت بورس کالای ایران
(سهامی عام)

آشنایی با نحوه معاملات پسته در بورس کالای ایران

شرکت بورس کالای ایران
(سهامی عام)

☎ ۸۵۶۴۰۰۰۰
📠 ۸۸۳۸۳۰۰۰
🌐 www.ime.co.ir
✉ info@ime.co.ir

تهران - خیابان آیتا... طالقانی بعد از تقاطع خیابان ولیعصر (عج) نیش خیابان بندر انزلی - شماره ۳۵۱

کد پستی: ۱۵۹۳۶۴۹۳۱۵

الحمد لله

معاملات انواع محصولات کشاورزی و از جمله پسته در قالب قراردادهای مرسوم در بورس کالای ایران، بسته به نیاز معامله گران، مشتمل بر قراردادهای نقدی، نسیه، سلف، سلف استاندارد، آتی و اختیار معامله امکان پذیر است. دست یابی به بازاری شناخته شده و قیمت های شفاف و عادلانه، تأمین مالی، پوشش ریسک نوسان قیمت ها، جلوگیری از بدحسابی یا سوخت پول و تحویل دیر هنگام و بی کیفیت محصول و ... از مزایای این بورس است. کاهش تاثیرگذاری مخرب واسطه ها و کاهش فاصله بین قیمت دریافتی پسته کار و قیمت پرداختی مصرف کننده در این بازار تحقق می یابد.

با ورود پسته به بورس کالا و رونق معاملات آن در بورس، پسته کاران می توانند به صورت مستقیم به بازار ملی (و حتی بین المللی) دسترسی داشته و محصول خود را با کمترین هزینه ممکن به فروش برسانند. با تحقق طرحهای موجود بورس برای پسته، نیاز به فروش همه محصول به قیمت پایین در زمان برداشت کاهش می یابد. با قراردادهای آتی و اختیار معامله، امکان تثبیت قیمت فروش محصول قبل از برداشت (با پرداخت وجه تضمینی توسط طرفین یا طرف متعهد) وجود دارد.

پسته امکان فروش در دو بازار فیزیکی و گواهی سپرده کالایی را دارد؛ در بازار فیزیکی، محصول از طریق نهادهای مباشر تجمیع و به صورت حراج در قالب قراردادهای نقد، نسیه یا سلف فروخته می شود. پول به مباشر پرداخت می شود و مباشر به کشاورز پرداخت می کند. در این روش امکان فروش پسته های متنوع و در مقادیر مختلف وجود دارد. در روش گواهی سپرده کالایی، محصول استانداردتر و پرمصرف تر وارد می شود، خود پسته کار محصولش را به انبار تحویل داده و قبض آن را می فروشد. خریدار می تواند با آن قبض محصول را تحویل بگیرد. پول به حساب خود کشاورز واریز می شود. استانداردهای محصولات توسط بورس اعلام می شود و انبارها موظف به تحویل گرفتن پسته با استانداردهای اعلامی هستند.

در صورت قبول بانکها، گواهی سپرده پسته کشاورزان به عنوان وثیقه وام پذیرفته می شود. کشاورز می تواند از فروش محصول خود در زمانی که قیمت پایین است اجتناب کرده و در آینده محصول خود را به قیمت بالاتری بفروشند و وام بانک را پس بدهد. در این روش انبارهای استاندارد باید پذیرش شوند و تضامین به بورس سپارند و هزینه انبارداری دریافت کنند.

برای ورود پسته کاران به بورس، ۴ سناریو طراحی شده است: نخست فروش مستقیم محصول توسط کشاورزان در قالب گواهی سپرده کالایی، که مزیت آن دریافت مطمئن و به موقع وجه و امکان توثیق است. در روش دوم محصول به مبادری خوش نام که مورد تأیید نهادهای متولی است به صورت امانی تحویل داده می شود؛ مباشر (در اینجا امانت فروش) محصول را به نمایندگی از پسته کاران در بورس به صورت نقدی یا اعتباری عرضه کرده و پس از فروش با پسته کاران تسویه می کند. در صورتی که به هر دلیلی امکان فروش محصول برای مباشر مهیا نباشد، محصول با اخذ هزینه بسیار کم یا بدون هزینه به پسته کار عودت داده می شود. در اینجا چنانچه اختلاف نظری بین پسته کار و مباشر به وجود بیاید، مرجع رسیدگی بورس نبوده و لازم است با هم توافق کنند. در روش سوم مباشر (در اینجا خریدار) محصول را از پسته کار با قیمت قطعی خریداری نموده و بخشی از وجه (یا کل وجه) را به وی پرداخت نموده و محصول خریداری شده را در بورس می فروشد. پس از فروش محصول در بورس، مابقی وجه (در صورت عدم تسویه با کشاورز) به وی پرداخت می شود. در هر دو روش دوم و سوم مباشر می تواند محصول را به صورت نقدی یا اعتباری بفروشد که در صورت فروش اعتباری، شاید بتوان سازوکاری پیش بینی نمود که یک بانک چک های مدت دار مباشر را تنزیل نماید و پول کشاورز پرداخت شود. در روش چهارم با مشارکت پسته کاران (و یا بدون حضور پسته کاران و با حضور سرمایه گذاران) و از محل وجوه جمع شده، صندوق کالایی پسته تشکیل می شود. پسته کاران محصول خود را در قالب گواهی سپرده کالایی عرضه می کنند؛ صندوق می تواند محصول را بخرد و در زمان مقتضی آن را به فروش رساند. همه این روش ها به صورت همزمان نیز قابل اجرا می باشند.

۱. بورس کالای ایران چه بازاری است؟ در حوزه کشاورزی چه کارکردی دارد؟

بورس کالای ایران به عنوان بزرگترین بازار رسمی کالایی کشور فعالیت خود را از ابتدای مهرماه سال ۱۳۸۶ آغاز کرد و در حال حاضر بازار اولیه بسیاری از کالاهای اساسی به شمار می رود. این بورس به عنوان مرجع قیمتی محصولات پتروشیمی و فرآورده های نفتی و همچنین محصولات صنعتی و معدنی و کشاورزی شناخته می شود. هم اکنون بورس کالای ایران با تجربه ای بیش از ۱۰ سال، به داد و ستد انواع محصولات صنعتی و معدنی، فرآورده های نفتی و پتروشیمی و کشاورزی و معاملات ابزارهای مشتقه از جمله قراردادهای آتی و اختیار معامله مشغول است. طی سال های اخیر بورس کالای ایران توجه ویژه ای به توسعه معاملات محصولات کشاورزی داشته است. در بازار محصولات کشاورزی بورس کالا، اکثر محصولات زراعی، دامی و باغی از قبیل انواع کنجاله ها، ذرت، شکر، پسته، پنبه، زیره، زعفران، عدس، نخود، جو، برنج، خرما، روغن، کشمش، گندم، چای، مرغ منجمد، دانه های روغنی و تخم مرغ و ... پذیرش شده است.

۲. مزایای عرضه و معامله در بورس کالا چیست؟

- * معاملات در بورس کالا، سازمان یافته، قانونمند، قابل نظارت، شفاف، رقابتی و کم هزینه است،
- * در صورت فروش محصول در بورس کالا، دریافت وجه قطعی است و احتمال سوخت شدن وجه ناشی از معامله، در صورت تسویه در بورس، نزدیک به صفر است،
- * در صورت خرید محصول از بورس، کیفیت محصول باید بر اساس استاندارد اعلامی بورس باشد،
- * پذیرش کالا جهت فروش در بورس کالا منوط به تعریف استاندارد برای آن کالا می باشد و از این راه کیفیت کالا در بورس مشخص است،
- * در بورس کالا، مبداء کالا مشخص است،
- * سرعت انجام معاملات در بورس کالا در مقایسه با تشریفات مناقصات و مزایده ها بسیار بالاتر بوده و جریان معاملات از امنیت برخوردار است،
- * در صورت بروز اختلاف میان طرفین معامله، بورس کالا دارای مراجع اختصاصی بررسی و رسیدگی به دعاوی بوده و سرعت رسیدگی به دعاوی مطرح شده در اکثر موارد در مقایسه با دادگاه های عادی بالاتر است،
- * بخشی از هزینه های مرتبط با فروش و بازاریابی با توجه به وجود بازار مستقیم و بدون واسطه و حضور شرکت های کارگزاری در بورس کالا به حداقل می رسد،
- * وجود شفافیت در معاملات بورس کالا، منجر به کاهش قابل توجه عوامل منجر به رانت در حوزه فروش خواهد شد،
- * وجود معافیت های مالیاتی و تسهیلات مقرراتی قابل توجه در صورت معامله در بورس کالا در قوانین دیده شده است.

۳. قراردادهای قابل معامله در بورس کالا چه قراردادهایی هستند؟

قرارداد نقدی: پرداخت بهای کالای مورد معامله و تحویل آن در هنگام معامله انجام می‌شود.
قرارداد نسبه: کالا در هنگام معامله تحویل و بهای آن در تاریخ سررسید پرداخت می‌گردد.
قرارداد سلف: کالا با قیمت معین در زمانی مشخص در آینده تحویل گردیده و بهای آن در هنگام معامله پرداخت می‌گردد.

قرارداد سلف استاندارد: عرضه‌کننده مقدار معینی از دارایی پایه را مطابق مشخصات قرارداد سلف استاندارد در ازای بهای نقد به فروش می‌رساند تا در دوره تحویل به خریدار تسلیم نماید. خریدار می‌تواند معادل دارایی پایه خریداری شده را طی قرارداد سلف موازی استاندارد به فروش رساند. (قرارداد سلفی است که خریدار میتواند قبل از سررسید آن را واگذار کند)

قرارداد آتی: فروشنده متعهد می‌شود در سررسید معین، مقدار معینی از کالای مشخص را به قیمتی که الان تعیین می‌کنند بفروشد و در مقابل طرف دیگر قرارداد متعهد می‌شود، آن کالا را با آن مشخصات خریداری کند و برای جلوگیری از امتناع طرفین از انجام قرارداد، طرفین به صورت شرط ضمن عقد متعهد می‌شوند مبلغی را به عنوان وجه تضمین نزد اتاق پایاپای بورس بگذارند و متعهد می‌شوند متناسب با تغییرات قیمت آتی، وجه تضمین را تعدیل کنند و اتاق پایاپای از طرف آنان وکالت دارد متناسب با تغییرات، بخشی از وجه تضمین هر یک از طرفین را در اختیار دیگری قرار دهد و او حق استفاده از آن را خواهد داشت تا در سررسید با هم تسویه کنند.

قرارداد اختیار معامله: تفاوت این اوراق با معاملات آتی در این است که در قرارداد آتی دو طرف متعهد به خرید و فروش دارایی در سررسید هستند اما در این اوراق یک نفر متعهد است (فروشنده اختیار که پول آن را گرفته است) و دیگری دارای اختیار (خریدار اختیار که پول آن را به فروشنده داده است). فروشنده اوراق متعهد میشود در صورت درخواست خریدار، تعداد مشخصی از دارایی پایه را به قیمت اعمال (قیمت معین معامله در آینده که الان تعیین شده است) معامله کند. برای جلوگیری از امتناع فروشنده اختیار از انجام تعهدش، فروشنده مبلغی را به عنوان وجه تضمین نزد اتاق پایاپای بورس قرار می‌دهد و متناسب با تغییرات قیمت اوراق اختیار معامله، آن را تعدیل کند. اوراق اختیار قابل خرید و فروش می‌باشند. اوراق اختیار معامله میتواند به صورت اختیار فروش یا اختیار خرید باشد.

۴. نقش بورس کالا در حمایت از بخش کشاورزی چیست؟

*وجه حاصل از معاملات در کوتاهترین زمان ممکن و با اطمینان کامل به حساب کشاورزان واریز می گردد.
 *با توسعه فعالیت های بورس کالا در حوزه کشاورزی شاهد کاهش فعالیت های واسطه گرایانه در این بازار خواهیم بود. به دلیل دسترسی مستقیم کشاورزان به بازار فاصله قیمت خرید و فروش کاهش یافته و تولید کنندگان و مصرف کنندگان نهایی کالا از این موضوع منتفع می شوند.
 *با ورود محصولات کشاورزی به بورس کالا، استاندارد این محصولات به مرور زمان ارتقا می یابد.
 *امکان مدیریت ریسک ناشی از نوسانات قیمت محصولات کشاورزی با استفاده از ابزارهای مشتقه وجود دارد.
 *امکان بازاررسانی مستقیم محصولات کشاورزی توسط بهره برداران از طریق بورس کالا وجود دارد.
 *کشاورزان می توانند به صورت مستقیم و یا در قالب تشکلهای با فروش محصول خود در قالب سلف تامین مالی نمایند.

۵. سابقه پذیرش و معامله پسته در بورس کالای ایران چگونه است؟

*انواع پسته از زمان بورس محصولات کشاورزی (قبل از تشکیل بورس کالا) در این بورس پذیرفته شده است.
 *در سال های ۸۷ و ۸۸ پسته تولیدی سیرجان در مجموع به مقدار ۱۰۰ تن توسط شرکت کشاورزی سیرجان بنیاد عرضه شده است لیکن معامله ای بر روی آن انجام نشده است.
 *در سال ۹۵ به میزان ۳۰ تن پسته مورد معامله قرار گرفته است.
 *در حال حاضر انواع پسته اکبری، احمد آقایی، فندق و کله قوچی طبق استاندارد بورس کالای ایران، قابلیت معامله دارد.
 *برای انجام معاملات پسته، تالاری در شهرستان رفسنجان راه اندازی شده است.
 *در حال حاضر، دو انبار در شهرستان های سیرجان و رفسنجان برای حضور در بورس کالا و تحویل پسته از کشاورزان اعلام آمادگی کرده اند که آخرین مراحل پذیرش را سپری می کنند.

۶. روش های عرضه و معامله پسته در بورس کالا چگونه می باشد؟

الف: معامله در بازار فیزیکی: معاملات در بازار فیزیکی در دو رینگ داخلی و صادراتی صورت می گیرد. در رینگ کشاورزی بازار فیزیکی بورس کالا، اکثر محصولات کشاورزی از قبیل انواع کنجاله ها، ذرت، شکر، پسته، پنبه، زیره، زعفران، عدس، نخود، جو، برنج، خرما، روغن، کشمش، گندم، چای، مرغ منجمد، دانه های روغنی و تخم مرغ و .. پذیرش شده است. برای عرضه پسته در بازار معاملات کالای فیزیکی لازم است کالا و عرضه کننده توسط هیات پذیرش یا کمیته عرضه پذیرفته شوند و اتاق پایاپای برای اطمینان از ایفاء تعهدات توسط فروشنده تضامین لازم را از وی دریافت نماید. پس از پذیرش کالا و عرضه کننده در بورس، عرضه کننده اطلاعات مربوط به شرایط فروش کالا اعم از قیمت پایه، کمیت و کیفیت کالا، نوع قرارداد، نحوه تحویل کالا، نحوه تسویه معامله توسط خریدار و ... را از طریق کارگزار به بورس اعلام می کند تا پس از بررسی و تایید بورس و اتاق پایاپای، این اطلاعات در قالب اطلاعیه عرضه به اطلاع عموم برسد. و در صورت معامله در بورس کالا، سه روز کاری پس از روز معامله تسویه صورت می پذیرد.

مقدار کارمزد فروش در رینگ کشاورزی ۰,۰۰۳۰۷ ارزش معامله و مقدار کارمزد خرید ۰,۰۰۳۲۳ ارزش معامله می باشد. به طور مثال جهت فروش ۵۰ کیلوگرم پسته فندوقی به ارزش فرضی ۱۴ میلیون ریال، مبلغ کارمزد فروشنده که از وجه معامله وی کسر می شود، ۴۲۹۸۰ ریال و کارمزد خریدار نیز مبلغ ۴۵۲۲۰ ریال می باشد.

ب: معامله از طریق گواهی سپرده کالایی: گواهی سپرده کالایی ورقه بهاداری است که موید مالکیت دارنده آن بر مقدار معینی کالای سپرده شده به انبار است و پشتوانه آن قبض انبار صادر شده توسط انباردار است. معامله گران این بازار، از مزایای اوراق بهادار، اعم از معافیت های مالیاتی و ... بهره مند می شوند. برای معامله از طریق گواهی سپرده کالایی، لازم است که سیستم انبار و انبارداری وجود داشته باشد که بتواند کالاهای استاندارد را پذیرش کرده و با تضمین حفظ کیفیت کالا در طول دوره نگهداری، برای آنها قبض انبار صادر نماید.

در این روش، دارندگان پسته، با استاندارد خاصی که بورس اعلام می کند، محصول خود را به انبار پذیرش شده نزد بورس، می سپارند و در قبال آن، قبض انباری (گواهی سپرده ای) دریافت می نمایند که می توانند، با اخذ کد بورس (سهام)، با مراجعه به کارگزاری های بورس و تکمیل فرم درخواست فروش، آن را از طریق بورس به فروش برسانند و یا آن را تا مدت معینی در انبار نگهداری نمایند. پذیرش، سنجش کیفیت و نگهداری محصول در انبار (و افت احتمالی طبق تعریف) هزینه مشخصی دارد که از طریق بورس و انبار اعلام می شود.

مقدار کارمزد فروش در معاملات گواهی سپرده کالایی ۰,۰۰۲۶۲ ارزش معامله و مقدار کارمزد خرید ۰,۰۰۲۷۸ ارزش معامله می باشد. به طور مثال جهت فروش ۵۰ کیلوگرم پسته فندوقی به ارزش فرضی ۱۴ میلیون ریال، مبلغ کارمزد فروشنده که از وجه معامله وی کسر می شود، ۳۸۹۲۰ ریال و کارمزد خریدار نیز مبلغ ۳۶۶۸۰ ریال می باشد.

کلیه اطلاعات مربوط به کالاهای، انبارها، معاملات، هزینه ها (انبار و کارمزد معاملات) و کارگزاران معاملات گواهی سپرده از طریق سایت اینترنتی بورس کالای ایران به نشانی www.ime.co.ir اعلام می شود. اطلاعات آنلاین معاملات و آخرین قیمت ها و درخواست های خرید و فروش در سایت www.tsetmc.com قابل مشاهده است.

۷. سناریوهای عملیاتی موجود برای فروش پسته توسط پسته کاران در بورس کالا کدامند؟

در حال حاضر چهار سناریوی عملیاتی برای این منظور وجود دارد:

الف: فروش در قالب گواهی سپرده کالایی

مراحل معاملات گواهی سپرده کالایی پسته به شرح زیر است:

- پسته کار پس از دریافت کد بورسی از طریق یکی از کارگزاران دارای مجوز (مندرج در سایت بورس کالای ایران به نشانی www.ime.co.ir در بخش ذینفعان > کارگزاران)، به یکی از انبارهای اعلام شده توسط بورس مراجعه می نماید.
- مالک کالا درخواست ارزیابی کیفی کالای تحویلی را به انبار ارایه می کند.
- انباردار نسبت به توزین و استاندارد کالا اقدام می کند.
- مالک کالا، هزینه های کارشناسی جهت ارزیابی محصول را به انباردار پرداخت می نماید.
- در صورتی که کالا با استاندارد اعلامی بورس مطابق باشد، انبار، کالا را تحویل گرفته و به صورت الکترونیکی از طریق سامانه ای که بورس در اختیار انبار قرار داده است، قبض انبار و گواهی سپرده کالایی صادر می نماید و آن را تحویل مالک کالا می دهد.
- مالک کالا سفارش فروش خود را به کارگزار مربوطه ارایه می نماید.
- کارگزار به نمایندگی از مالک کالا، اقدام به فروش کالا در بورس می نماید.
- در روز معامله، مالکیت گواهی سپرده کالایی از نام فروشنده به خریدار انتقال می یابد.
- دو روز بعد از انجام معامله، وجه معامله پس از کسر کارمدهای معاملاتی و هزینه های انبارداری (از روز تحویل به انبار تا روز انجام معامله به میزان ... ریال (با پیشنهاد انبار و تایید بورس تعیین می شود) به ازای هر واحد کالا) به حساب فروشنده واریز می شود.
- مالک جدید گواهی سپرده کالایی، می تواند هر زمان که مایل باشد، گواهی سپرده کالایی (یا بخشی از آن) را به فرد دیگری بفروشد یا محصول را با پرداخت هزینه های انبارداری از انبار دریافت نماید.

مهمترین مزایای استفاده از این روش عبارتند از:

* عدم نیاز به تحویل فیزیکی و جابجایی و تحمل هزینه و افت مربوطه در هر بار خرید؛ و امکان خرید و فروش مستمر و متعدد بدون جابجایی؛

* ایجاد اطمینان در خریدار و فروشنده نسبت به کیفیت کالای خریداری شده و مسئولیت انباردار پذیرش شده نزد بورس نسبت به کیفیت و کمیت کالای خریداری شده؛

* امکان فروش محصول به قیمت واقعی به ویژه با افزایش حجم معاملات و فعالان بازار گواهی سپرده پسته در بورس کالا؛

* استانداردسازی محصول قابل پذیرش در انبار و افزایش تعهد به استاندارد کالا بین خریداران و فروشندگان؛

* کمک به ارتقای برند پسته ایرانی با توجه به انتشار اطلاعات قیمتها و حجم معاملات به صورت برخط و از طریق اینترنت در سطح کشور و دنیا و امکان حضور مستقیم خریداران بین المللی در این معاملات؛

* امکان تأمین مالی تولید کنندگان دارای گواهی سپرده پسته در صورت موافقت بانک ها با توثیق گواهی سپرده پسته با توجه به وجود بستر قانونی توثیق در دستورالعمل مربوطه در بورس کالا.

ب: معامله از طریق مباشر به صورت تحویل امانی: در حال حاضر در برخی مواقع، پسته تولیدی با پرداخت پیش پرداخت اندک، از پسته کاران خریداری می شود و مابقی وجه پس از فروش پسته به صورت نقدی یا به صورت چک به تولیدکننده پرداخت می شود؛ با در نظر گرفتن این روش می توان با تجمع تعدادی از پسته کاران، از طریق انتخاب یک مباشر فروش توسط پسته کاران و یا یک نهاد متولی در این زمینه، پسته تجمع شده در رینگ کشاورزی بازار فیزیکی بورس کالا توسط مباشر انتخاب شده با تأمین ضمانت نامه های مورد نیاز (و یا به صورت نگهداری وجه تا زمان تحویل به خریدار)، به صورت نقدی یا اعتباری به فروش برسد و وجه حاصل از فروش توسط مباشر به پسته کاران پرداخت شود. نکته حائز اهمیت در فروش اعتباری آن است که مراحل تسویه با خریدار خارج از بورس انجام می گیرد و بورس مسئولیتی در این خصوص نخواهد داشت که ریسک معاملاتی را افزایش می دهد. در صورت معامله به صورت اعتباری این امکان وجود دارد که با مذاکره با برخی بانک ها، این امکان وجود داشته باشد که در صورت فروش به صورت اعتباری، چک مدت دار توسط مباشر در اختیار بانک قرار گیرد و با کسر مبلغی از آن در سریع ترین زمان ممکن نقد شود. همچنین در این روش پیش بینی شده است در صورت عدم فروش محصول توسط مباشر در بورس کالا، همان محصول تحویل گرفته شده از پسته کاران بدون هیچ کسری (با هزینه انبارداری اندک یا صفر) به آن ها بازگردانده شود.

مراحل معاملات در بازار فیزیکی از طریق مباشر فروش به شرح زیر است:

- شناسایی مباشر توسط پسته کاران و یا یک نهاد متولی،
- تحویل محصول به صورت امانی به مباشر توسط پسته کاران،
- مباشر فروش، مدارک و مستندات پذیرش کالا را به بورس ارائه می نماید،
- پس از پذیرش کالا و مباشر، نماد معاملاتی برای انجام معامله تعریف می شود،
- ارائه تضامین مورد نیاز توسط مباشر برای عرضه در بورس؛

- در صورت فروش به صورت نقدی، سه روز کاری بعد از انجام معامله وجه حاصل از معامله تسویه می شود و به حساب مباشر واریز می شود،
- امکان تنزیل اسناد تسویه توسط بانک در صورت فروش اعتباری (در صورت موافقت یک بانک)،
- در صورت عدم فروش محصول توسط مباشر، پسته تحویلی بدون هیچ کسری در اختیار مالک قرار می گیرد.

ج: فروش پسته به مباشر: این سناریو مشابه با روش قبل است با این تفاوت که مباشر، پسته را به صورت نقدی یا اعتباری از پسته کاران خریداری می نماید و پسته ای را که خود مالک آن شده است در بورس کالا به فروش می رساند؛ در حالیکه در روش قبلی مباشر، محصول را به صورت امانی از پسته کاران دریافت و در صورت فروش، وجه حاصل از معامله را در اختیار پسته کاران قرار می داد.

بدیهی است که در صورت بروز اختلاف بین پسته کاران و مباشر مسئولیتی بر عهده بورس نخواهد بود چون معامله بین آن ها از طریق بورس تسویه نشده است؛ همچنین در این سناریو نیز مباشر می تواند محصول خود را به صورت اعتباری در بورس به فروش برساند.

مزیت این روش این است که پسته کار توانسته است محصول خود را به فروش رساند و نگرانی از بابت عدم فروش آن نداشته باشد و خریدار نیز چنانچه در بازار بتواند به صورت روان و با قیمت مناسب نسبت به فروش محصول اقدام کند با قیمت بهتر و با پرداخت نقدی بیشتری، محصول را از کشاورز خریداری می نماید.

البته این روش در صورت افزایش قیمت (بعد از خرید از کشاورز) به نفع مباشر و در صورت کاهش قیمت به نفع کشاورز است.

در هر دو روش ب و ج، مباشر باید از نهادهای خوش نام و تایید صلاحیت شده توسط مراجع رسمی باشد.

د: از طریق صندوق کالایی پسته: صندوقهای قابل معامله در بورس یکی از انواع صندوقهای سرمایه گذاری هستند. این صندوقها دارای مالکانی هستند که سهام (واحدهای) آنها را برای کسب سود از معامله آن کالا توسط مدیر صندوق خریداری می کنند.. فعالیت اصلی این صندوقها سرمایه گذاری در اوراق بهادار مبتنی بر کالا (فعلا گواهی سپرده پسته) می باشد بنابراین عملکرد صندوق، به قیمت پسته و گواهی سپرده پسته بستگی دارد.

مزیت تشکیل این صندوق ها این است که سرمایه گذاران و تاجران علاقمند به کسب سود کم در دسر از افزایش قیمت پسته می توانند به جای خرید مستقیم پسته، واحدهای این صندوق را خریداری کنند و مدیر صندوق به جای آنها عملیات بازرگانی و خرید و فروش اوراق گواهی سپرده پسته را انجام دهد. به واقع، خریداران واحدهای صندوق، به جای خرید و نگهداری پسته و تحمل هزینه های حمل و نقل، انبارداری و خسارت های احتمالی آن، اوراق این صندوق ها را خریداری می نمایند.

مزیت این صندوقها برای کشاورزان این است که مقادیر قابل توجهی پول را از افراد (حتی سرمایه های اندک در حد چند صد هزار تومان) و نهادهای جمع آوری کرده و به خریداری در فصل برداشت می پردازند که این خود باعث ارتقای قیمت در فصل برداشت، به نفع کشاورزان می شود.

تاکنون این صندوق ها فقط در حوزه سکه طلا شکل گرفته اند و صندوق لوتوس پاریسان توسط تامین سرمایه مرتبط با بانک پاریسان تشکیل شده و معامله می شود. صندوق پسته می تواند نخستین صندوق کالایی کشاورزی کشور باشد. در حال حاضر مجموعه بانک کشاورزی از طریق شرکتهای زیرمجموعه قصد تشکیل این صندوق را دارد.

فرایند عملیاتی می تواند به این صورت باشد که:

- *معاملات گواهی سپرده کالایی پسته (با تکمیل پذیرش انبارهای فعلی سیرجان و رفسنجان و همت انبارهایی در سایر شهرهای تولید کننده) راه اندازی شود،
- *پسته کاران و یا سایر سرمایه گذاران این حوزه (همچون شرکتهای زیرمجموعه بانک کشاورزی) اقدام به تأسیس صندوق پسته نمایند،
- *پسته کاران محصول خود را مستقیماً از طریق ساز و کار گواهی سپرده کالایی عرضه نمایند،
- *مقدار مازاد عرضه که توسط متقاضیان خریداری نشده است توسط صندوق خریداری شود و در صورت لزوم، صندوق با رقابت با سایر خریداران نسبت به خرید محصولات با کیفیت تر و پر تقاضاتر اقدام نماید،
- *صندوق در زمان مقتضی محصول را بفروشد.
- *سود حاصل از این معاملات در قالب افزایش قیمت واحد های صندوق، به دارندگان واحدهای صندوق (سهامداران صندوق) تعلق می گیرد.

امید است با حمایت همه جانبه باغداران گرامی و نهادهای، تشکل ها و سازمان های مسئول و بانک ها به ویژه بانک کشاورزی، امکان تحقق این برنامه مهم ملی و استانی در استان کرمان فراهم گردد تا پسته کاران و خریداران و همچنین بازرگانانی که قصد فعالیت شفاف و مولد و کمک به چرخه تولید و تجارت پیشرفته محصول پسته را دارند بتوانند همگی از منافع آن بهره مند شده و زمینه ارتقای جایگاه بین المللی پسته ایران و استان کرمان را فراهم آورند.